

Élet dal - és emléke.

- Magán háználakra vánsz bialmas tárra-leül. -

Édes komor,

Volt idő, nem-e bár, amikor éheztem és a
boldogságos, hogy mainál nyomtatásban lá-
tak. Azóta megfordult a dolog, ha egy la-
pucréval ismét, az is óvatosan megvárja
meg, mivel - ó nagyság ásta! - jöhet idő, ami-
dön porhunnus műveink között keveslen-
tegyekbeül korára majd valamely "hivatott"
lév, amolyan rendszer hiánya, aki minden
fölkész minden ismét nyomtat, de nem hogy
magába temesse, hanem ellentézőleg, hogy (a
besse lelke!) kiadja. Olyan országban mint
a miénk, melyben eddigelé 16,000-nél több
íróit conscribálték Kinnycy báni, nem is
toll hozzá a Petőfi, Goethe vagy Sch.

hazam rangja, hogy vele illeszmi megszerencsésít.

Ereket azért mondok el, mivel jólét ki-
gombolódása, annag ingúiban ismerek és a
levelet, mely minden kitéve annak az es-
hetőségnek, hogy a lapokban meg is jelen-
jen. Hívem épp az orból hazatérő fel
a papírnak mind a két lapján s áldom is a
véletlen, hogy postárum tényleg és a
levelet, ha akarja: a dus babéltörvényjében,
ahol versenyen élünk és vagy akár az
obitos könyv "végéket".

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Eltalálódott küldeményemben arról is
beszéltem, hogy mi öreg és öregedő
nem a jövőbe pillanogatunk már, hanem
a múltba. Nem volt szándékomban fölfe-
derni ezzel azt a két ismeretes gerincet,
mely élünk rögzös határain veset. De hát
nem is lehetek róla, ha bizonyos értelemben
és gondolatok versenyén kifejezését előtűnt
járni s nálunknál különösen legények már
elhaláztat.

Élsikkadt szaim senorja azonban már volt.

Azért ismerek Önnel, hogy minden-egy em-
létemet dal kelti s megfontolva: minden em-
lekerésére egy-egy dal pendül meg bezzem.
Társamban - keltemben dalok szorgára kísér. Ha
gondolatban végig haladok életemben: éppily
járt egymás mellett azug föl keltemben egy-
tereg nőre, ária vagy ennek valami töre-
déke. Ennekel alvok el, ennekel ébredek.
(Perce: néma zene és.) Amis lárol, értek:
zenebe költöm. Reményeznek képelem a
dalköltőre életét, mivel a lélekreszével is
rhythmusban talakozik belőjök s kőrének
jön ki belőlük. Különös az, hogy épp egy-
egy duhaj nőre bánatos emlékeim ébredek,
akár a Regus kutyájánál (Párh az éjszaka
nevére) akár a legdrágább Offenbach-zenénél
is vonítani kezdett.

Kan nekem egy régi dalom. Csak azt akar-
jam, hogy magam előtt lássam gesztus-
körömet az ő borujával, derűjével: meg-

rendisem, s csodás közelben érem a rég elhanyag-
lott érteket; én pedig Galfinet egy negédes ri-
tornellje, vidám és bájos, tehát egy cüppes sem
magamtól – de nekem Iulvár, foglaltsa a leg-
tiszább örömeimnek, melyek valaha megtöl-
tötték szívemet. Hajdanában egy szép fiatal
asszony énekelte gitár mellé: az én édesanyám.
Szeret megbotránks nekem; komorod, már: e bús,
hogy – anélkül illett volna – nem Öné terem-
tő elvő sorban. De mert tudom, hogy Ön is
nagyra szeretett az édesanyjára, s hogy érteket
a lekésett szókat nem feketíti világgá a
nyomdai gértek: a kényelem és bízalmos-
ság jöleső érteiben éretem neki tolla-
mas, mert hiszen nem a n.é. körön-
ség várnára, csak Önnel magának, régi
jó barátomnak, komorodomnak írok itt.

Felméretes érek után, hogy az én elvő
is legerősebb emlékeim, amelyek Önhöz
fűznek, mintén dalban nyilatkoznak nekem.

Az egyik ez a régi nótá:

Lúdó, Lúdó, rongyos Lúdó,

Van-e nálad pironító?

A Szerb = uszában volt.

Főhatalmian épp a mézes heteis éke akkor, s a verkenés gondrais, melyek wharem bolygassák valami nagyon az az ábrándozó poétái, csak annál szívesebben bírták Önce. Mivelhogy ő voltaképen wharem is szerkesztett a mi évszámunkban, akit eufhuriaemmel féltlenül kékírtat, vagdognak el vadhasításai vala-mely vidéki közleménynek, főként a kiválasztásra egy-cso napihis s gyomlálnak lelkesedéssel a saját hibái.

Déciből kerültem le, mert kezdődött a nyári vakáció, s Önce voltam nemvége abban a kicsi udvari szobában, melybe egy jókora agácsfa lombja sereglete be árujékát. Csak meghalltam ott, amde nem aludtam. Álmatlanságomat rá-foghatnám annak a paulagnak a kifejtését "mat-rák = desekára, melyet kiug volt alám kékíteni; mert a gombjai ékes önlényomásokban piros-lóssak a hátsámon. De nem ez a matrika volt ota a visszatértem, hanem az, hogy juty mal-lasig bevilgettünk. Ön az irodalomról, én a vér-ről, melynek titkaiba akkor avatott be Drücke, mindketten a mezelekről.

De nem még egyre gyorsott a rég élvezen cri-gány munkára, melyet az este hallgattunk a "Könyvskóban", s éppen hogy végére értült ben-nem a dal közepén felnyitáló "hajh!" - aludtam el.

Mire fölértem, már őt se láttam. Értetlenül a regge-
li lapokat. Majd kerékes lapra a "Napkelet",
így kiáltott fel:

- Csak azon a dicsekedő pohos bácsi veskeszével
a por! Itt, a saját lapjában költi azokat az élmény-
magasztalásokat, melyeket valami Vátrak tűre
adott ki Bécsben. Innen Vátrak?

Ha ismerem-e? Őt magát is, meg a környékét.
Er a kömp - atelier - nyelven költés - egy teljes
álterem volt, melyben a rutinos karikatura ácsa-
pott a miénk véglete. Vátrak (egy elmesztett fiatal
technikus) a bibircsókát levágatott a népszerű ta-
pakkal, a ráncokat kikénte simára, a borras-
ságot hullámosra nemeteltte s a koparság helyé-
be füvös paródiát nyomott. ^{Eleinte} Afféle irakalmi tor-
tépek voltak azok, a, magyarkák "szilváiban".
Meg volt abban a kötetben tépve minden alkotó
haza iró, s ha megjelent meg, mint a hogy el-
sőben megírta: nagy feltűnést - azaz kár-
rendő nevetést, illetve tenger borraságot okozott
volna; aminél, eddigi idegeinkkel, ma oda sem
néznénk. Mert mindenben nevezetesen látnunk az-
óta, csak a becses emlégyünk megviccelésén tanúl-
tunk meg morolyogni.

Többet, akik olvastak, lebecsülték: ne tegye
közzé. Különösen lebecsülték én, aki - ő

csodás váltás! - később magam folytattam a
ki-, le- és megviccelés gyakorlatos mesteriségét.

Vátrak - mivel Rab Pista (Fajkoni), Ger-
melyi János (a régi jó lyrikus), Vidovszky
János (akkor gyönyörű költő, aki azonban nem keres-
te a nyilvánosságot, és inkább kereste a b. csabai
takarékpénztár költő igazgatója), Balogh
József (a posztóskodó zenész-piktőr, ki az ideén
Rahl alatt festegesett) s még néhányan ir-
káló bécsi magyar fiúk, még ná is isje-
tettünk, hogy ebből mennyi baj riasmarhail-
Vátrak, mondom, megütközött s nagyon for-
ditván a könyvét, a dur- hangnemből fej-
jel ugrott bele a mollba. Akkor az egyfajta
művek, alighárom vonással morolygóra vál-
toztatta a tíró gyorsul. Így történt,
hogy a mi barátunk mind letörtelte a
működés töviseit; édesre, tényleg inkább édes-
sévre, habarcra, ami fanyar és keserű
mondott Ötöl, már akkor híres emberek
felől, s így is jelent meg a vastag dicse-
kiolt olcsó hájástól csipező szörny, mely-
ből a maga ékezetével felékesített az.

Épít Vahos össze, lapjának legkörösebbi számá-
ban - abban, amelyet Ő forgatott éppen - ki is
adta.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Törvénnyel pedig, hogy magyar-akkor folyt valami
apró háború a "Főv. L." és a "Napkelet"
között. Abban az időben t. i. a magyar sajtó
emberei olyan lehetetlenek voltak még,
hogy a n. é. publikum előtt leesték az
egymás keményítés és lapjáról, nem érven
föl érvel, hogy ez is reklám. Az ilyen
versengések "polemiának" nevezték el. Vall-
ja be komolyan, hogy igazi értelemből u-
gyancsak kiforgatta a polemika az a pole-
mia. Ma persze már megfosztottuk.
Ímíg a hatvanas években agyonkiabál-
tuk - ma agyonhallgatjuk egymást; vagy,
ami ennél is rosszabb: a való érdem rovására
a hírlapok fel a hig frátereket. Azaz: hír-
lapok fel márok, de nem mi, akik, nem
vagyunk tagjai az "Első Magyar Általános
Kölcsönös Halhatatlanság - Dixtoniós Fér-
saságnak", melynek haminiszeri orvoslásai
a mai körömeig kevésebb gyarantát vetik.

Ha bizony jó volna az a Vahos Turci lepipálai.
 Ebbenem még folyton hullámozik a segítségimóta:

Leido, kiido, rongyos Leido,
 Van-e nálad

- Hopp! mondom felvölve a maszárvól. Ha-
 bemus! Megvan! Errel meg lesz ölte! Vahos
 Turci bécsi ronggyal piroítja magát!

Imánap reggel csakugyan benne volt a lap:
 Van, hogy V. I. a "Népl" legújabb kárában közli a
 Václav Kányából a maga portraizját. "Az a vén
 irodalmi coquette, aki bécsi ronggyal piroítja magát".

A dal segített rá még az én elő irodalmi életem-
 re is. Emlékezik rá?

Egy évvel rá vagy kettővel immár az Ön
 vendége voltam, már akkor a mai Realitások-
 uszán, a Flavasféle hársban. Ott tanácsos a
 "F. I." vélekedése. Abban az eseményben volt
 az, midőn a Schengrin háznyomadara emelte
 kármáira a Wagner dicővéréjét. Megint csak
 meghálsam Önnél anélkül hogy aludtam volna.
 A háznyomog "kövön" dalt hajtatva Ön ve-
 lem váltig: "So sei bedankt mein schöner Schwan!"
 Az én fogorvosos hangomból a boldogságnak
 minden harmoniai zengtek feléje.

Híven akkor volt az, midőn beérkezte
nekem Komréd, hogy van ám ott lenn
Femesvári egy kis lány, aki stb.

Int errebe?

Valahánykor megpendül bennem ez a
"hosszudal": fével-épiső fekete párnák a cri-
kárókat látom — ami sokkal szebb dolog,
mint megbolygatni vacakában a röfögő
vaddisznót, amit annak a másik dalnak a
keltén csellebedtünk meg ketten.

Mindent öregefoglalva azt hívelem, hogy
ha az Ön névén van valami kedves
erében a szorban: az, hogy föltér-
tem emlékebe kettőt az "én dalaimból",
melyeknek egyike annyi sikkrel folytatott
újságírói pályafutásához, másiké életé-
nek ~~egyik~~ bájos fordulópontjához fűző-
dik hozzá.

A Komrédonag megfűntével is
állandó hü Komrédja

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Agaiadef